

Konvergencija?

Priznajem da mi je serija performansa Miroslava Stakića pod radnim nazivom *Big machine art* potpuni kognitivni izazov, u smislu razumjevanja povoda i metoda kojim se autor služi. Sa druge strane, ako mi se i desila konzistentna, složenija semantička mreža, nastaje problem kojim medijom publici reprezentovati mentalnu interpretaciju, a da bude prihvatljivo koncizna, te referentna na potencionalno „objektivne“ vrijednosti Miroslavovog, performativnog akta.

Tim povodom, uz tekstualnu interpretaciju, prilažem nekoliko dijagrama, kojima sam se služio u prilog pronicljivosti ovog kritičkog teksta.

Lev Manovich-ev tekst iz 1996., *The Death of Computer Art*¹, koliko god se naslovom činio odsutan od problematike sa kojom Miroslav radi, obrađuje i poredi dve distinktivne fascinacije prisutne u umjetnosti, koje su u slučaju *Big machine art*-a tako očigledno aktuelizovane, a to je „Turing-ov“ tehnološko-glorifikacijski metod i „Duchamp-ov“ literarno-kontekstualni princip.

Dijagram I ilustruje polje potencijalne konvergencije između “pragmatizma radne obaveze”² te Turing-ovog odnosa prema „umjetnosti”³. Radi se o situaciji kada se radna mašina (u ovom slučaju bager), sa svojim tehnološkim obilježjima i namjenama, shvata potpuno ozbiljno i percipira kroz svoju funkcionalnost.

Dijagram II ilustruje odsustvo polja konvergencije u slučaju proizvođačove namjene radne mašine⁴, kojom se Miroslav služi, sa literarno-kontekstualnom prirodom njene upotrebe u performansu⁵.

Dijagram III je pokušaj projekcije prvog dijagrama na drugi ili obrnuto, to jeste, dolazak do zaključka vizuelnim ustupom. U suštini, niz performansa koje Miroslav radi sa bagerom, crtajući ljudska lica, je izazovna artikulacija ili pokušaj konvergencije Turing-ove i Duchamp-ove zemlje u odnosu na pragmatizam radne obaveze koji je, u banalnom vizuelnom smislu Dijagrama III, privrženiji Turing-ovoj zemlji, ali koji bez Duchamp-ovskog principa nebi imao nikakvo vertikalno, konceptualno čitanje.

Mladen Bundalo

¹ MANOVICH, Lev. *The Death of Computer Art*. 1996. <http://rhizome.org/discuss/view/28877/> [pogledano: 15.02.2011.]

² Formalni radni angažman, rad sa bagerom koji je Miroslav imao u izgradnji autoputa Banja Luka – Gradiška.

³ Demonstracija preciznosti i kontrola mašine koju performans zahtjeva.

⁴ Mehanizacija i akceleracija građevinskih poslova.

⁵ Poetizacija mašine, socijalno motivisana dekonstrukcija, snažna simbolizacija objekta podstaknuta bitnostim koje on implicira unutar Miroslavove svakodnevnice.